

Djelovodni broj: 05- 31/24-2

ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

NACIONALNI PREVENTIVNI MEHANIZAM

**Po Opcionom protokolu uz Konvenciju UN protiv torture
i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka**

IZVJEŠTAJ O KONTROLNOM OBILASKU

Stanice granične policije I Ulcinj

Graničnog prelaza „Sukobin“ u Ulcinju

Podgorica, decembar, 2023. godine

Podaci o obilasku

Vrsta obilaska:	Kontrolni obilazak;
Svrha obilaska:	Analiza realizacije preporuka NPM-a
Datum obilaska:	30.11.2023. godine;
Najava obilaska:	Obilazak nije najavljen;
Tim za obilazak:	Danijela Brajković, savjetnica Zaštitnika; Mensur Bošnjak, savjetnik Zaštitnika ¹ ;

1. Uvod

Zaštitnik, u skladu sa Ustavom Crne Gore² i Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore³, vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u cilju prevencije mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja lica lišenih slobode, a u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka⁴.

NPM preduzima mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, sprovođenjem redovnih i kontrolnih obilazaka mjesta u kojima se nalaze ili se mogu naći lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje, odlukom suda ili drugog državnog organa.

Članovi tima NPM-a imaju pravo:

- da bez prethodne najave obilaze organe, ustanove i organizacije i pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode;
- na pristup podacima o: organima, ustanovama i organizacijama u kojima se nalaze lica lišena slobode, broju lica lišenih slobode u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze i o postupanju sa licima lišenim slobode;
- da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze.

¹ Svi izrazi koji se u ovom Izveštaju koriste u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

² Član 81 Ustava Crne Gore;

³ Zakon o Zaštitniku ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017);

⁴ "Službeni list Crne Gore – međunarodni ugovori", br 9/2008;

2. Opšte informacije

Tim NPM izvršio je kontrolni obilazak u cilju uvida u realizaciju datih preporuka. NPM je u aprilu 2021. godine obavio redovni obilazak, nakon čega je u izvještaju uputio preporuke Stanice granične policije I Ulcinj, Graničnog prelaza „Sukobin“ u Ulcinju.⁵ Za vrijeme posjete obavljen je razgovor sa Svetislavom Filipovićem, komandirrom.

Na uvid je tražena određena dokumentacija, a u cilju nadzora implementacije datih preporuka.

Uvidom u knjigu Evidencije lica lišenih slobode utvrđeno da je u 2023. godini bilo lišeno 23 lica na ovom graničnom prelazu.

3. Ispunjenost preporuka

Na osnovu prikupljenih informacija može se zaključiti sljedeće:

Preporuka - da se lica koja se lišavaju slobode od strane službenika na GP Sukobin odmah obavijeste, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznaju da nijesu dužni ništa da izjave, da imaju pravo na branioca koga sami izaberu, da zahtjevaju da se o lišenju slobode obavijesti lice koje sami odrede, kao i diplomatsko konzularni predstavnik države čiji su državljani, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licima bez državljanstva ili izbjeglicama – **nije ispunjena**

Na ovom graničnom prelazu se ne uručuje Informativni list za lica lišena slobode, već se licu lišenom slobode prava saopštavaju usmeno na jeziku koji razumije. Lice lišeno slobode od strane nadležnog državnog organa mora biti odmah obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje sam odredi, kao i diplomatsko konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili izbjeglici.⁶

⁵ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ombudsman.co.me/img-articles_npm/65/izvje--taj%20o%20obilasku%20sgp%20i%20ul%20-%20gp%20sukobin.pdf

⁶ Zakon o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od 07.11.2014, 002/15 od 16.01.2015, 035/15 od 07.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 028/18 od 27.04.2018, 116/20 od 04.12.2020) – član 5;

Preporuka - da se vodi pisana evidencija o licima prema kojima se preduzimaju dodatne kontrole na “drugoj liniji granične provjere” – **ispunjena**

Uvidom u evidencije koje se vode na ovom GP, tim je utvrdio da se na ovom GP vodi pisana evidencija o licima prema kojima se preduzimaju dodatne kontrole na “drugoj liniji granične provjere.

Preporuka - da se obezbijede bolji materijalni uslovi rada za policijske službenike u kontrolnim kabinama na način što će se zamijeniti postojeći inventar u punktovima i obezbijediti nesmetan funkcionisanje klima uređaja – **ispunjena**

Tim NPM-a je tokom prethodnog obilaska zapazio da kontrolne kabine u kojima rade policijski službenici raspolažu starim i dotrajanim mobilijarom, koji je potrebno zamijeniti, te su ovom dijelu preduzete određene radnje u smislu unapređenja uslova rada – novog mobilajara, stolica, klima uređaja.

Preporuka – preispitati primjedbe koje su službenici iznijeli u pogledu funkcionalnosti samog prelaza i saradnje sa kolegama iz Albanije – **djelimično ispunjena**

Timu NPM-a je saopšteno da je unapređenja saradnja sa kolegama iz Republike Albanije. Kada je u pitanju readmisija, navode da se do sada nije dešavalo da policijski službenici Republike Albanije odbiju da prime lica. Međutim, u praksi se dešava da u poslijepodnevnim i večernjim časovima, nije moguće izvršiti vraćanje po skraćenom postupku jer Republika Albanija u tom vremenskom intervalu ne prima ova lica pa se oni za to vrijeme čekanja zbrinjavaju upravo na GP Sukobin u prostorijama graničnog prelaza.

Fotografija br. 1 – prostorija graničnog prelaza u kojoj lica najčešće borave dok čekaju na realizaciju readmisije

4. Saradnja službenih lica sa timom NPM-a

Policijski službenici su ostvarili punu saradnju sa timom NPM-a i omogućili ostvarivanje mandata NPM-a.

Članovima tima pružene su sve tražene informacije, omogućen obilazak i fotografisanje, uvid i fotokopiranje tražene dokumentacije.

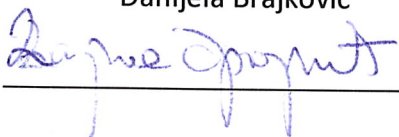
5. Zaključak

Na ovom graničnom prelazu evidencije se vode uredno. Tim NPM-a je izvršio uvid u evidencije o licima i saobraćajnim sredstvima kojima nije dozvoljen prelazak državne granice, evidencija lica nad kojima je izvršena detaljna granična provjera i evidencija lica lišenih slobode.

Zaštitnik kao NPM ponovo ukazuje da je neophodno da lica budu odmah obaviještena o svojom pravima, te da u tom pravcu službenici koji lišavaju slobode na GP moraju uručiti informativni list tim licima.

Savjetnici Zaštitnika za zaštitu od torture, bezbjednost i NPM

Danijela Brajković

Mensur Bošnjak

